

ETORKIZUNA
ERAIKIZ
think tank

**ONGIZATE ESTATUAREN ETORKIZUN
BERRIAK**

8. BILERAREN MEMORIA

2021/03/24

Edukia

1.	Egitaraua	3
2.	Parte hartzaileak	3
3.	Sarrera eta tailerraren aurkezpena	4
4.	Think Thank-aren hausnarketa jasangarritasunaren inguruan	5
5.	Gizarte politiken jasangarritasuna	6
6.	Hausnarketarako dinamika	8
7.	Eztabaida	8
8.	Balorazioa eta amaiera	13
9.	Eranskinak	14
a.	7. lan dokumentua	14
b.	Gizarte Politiketako diputatuaren aurkezpena	27
c.	ECO1en aurkezpena	31
d.	Saioaren programa	39
e.	Dinamikaren emaitzen txantiloia	40

1. Egitaraua

Gaia	Aurkezlea/dinamizatzailea
Sarrera eta tailerraren aurkezpena	Maite Peña
Think Thank-aren hausnarketa jasangarritasunaren inguruan	Maite Peña
Gizarte politiken jasangarritasuna	Joseba Zalakain
Hausnarketarako dinamika eta eztabaida	Javier Castro
Balorazioa eta amaiera	Maite Peña

2. Parte hartzaileak*

1.- Maite Peña	10.- Arantxa Gonzalez	18.- Julian Florez
2.- Joseba Zalakain	de Heredia	19.- Iker Uson
3.- Carlos Alfonso	11.- Rakel San	20.- Gerardo
4.- Javier Castro	Sebastian	Amunarritz
5.- Sebastian Zurutuza	12.- Patxi Leturia	21.- Koldo Aulestia
6.- Ander Arzelus	13.- Paz Morer	22.- Miren Larrea
7.- Garikoitz Agote	14.- Maria Muñoz	23.- Eva Sánchez
8.- Mikel Malkorra	15.- Elena Basagoitia	
9.- Javier Sancho	16.- Xanti Moriones	
	17.- Belen Larrion	

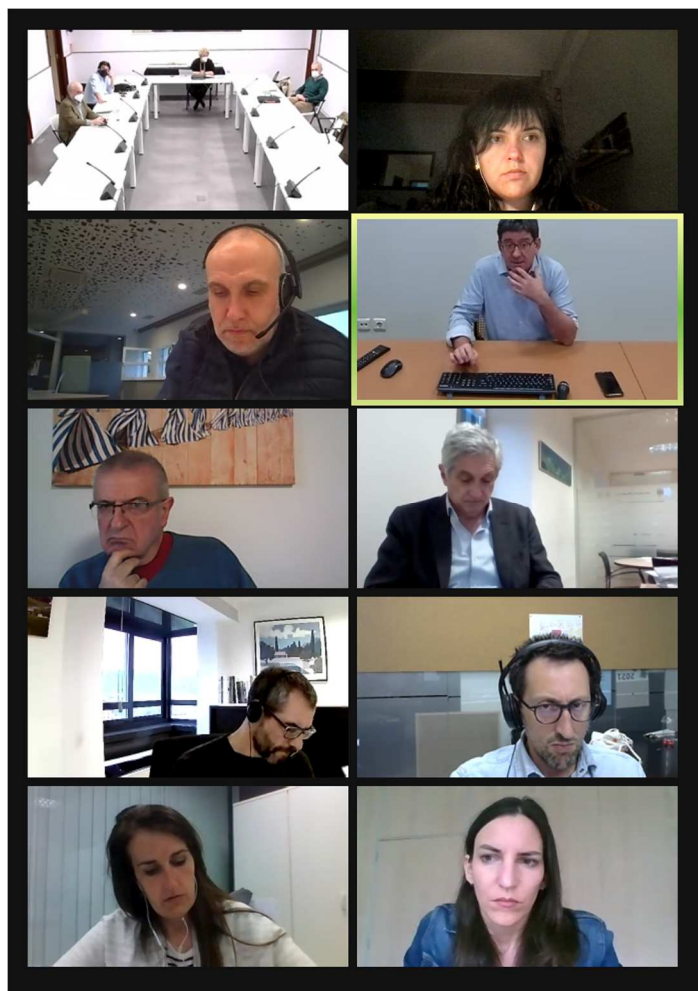
---

* Transkripzio arazoak direla eta, baliteke zerrenda honetan izenen bat falta izatea.

3. Sarrera eta tailerraren aurkezpena

ECO1ek, mintzaldiari hasiera emateko, azaldu ditu «*nahasi behar ez diren*» funtsezko hiru kontzeptu: gastua, finantzaketa eta jasangarritasuna. Adierazi du bere ekarpena baliozkoa dela bai Gipuzkoan bai Euskadin, eta jasota dagoela txosten zabalago batean, zeina SIIS egiten ari baita aldundiarentzat. Bertan daude gizarte zerbitzuetako gastuari buruzko datuak, batez ere gastu nagusiei dagozkienak: mendekotasunari eta zahartzeari buruzkoak, hain zuzen.

Adierazi duenez, elementuen *benchmarking* azterketa bat ere egingo du, epe luzeko zaintzak antolatzeko. «*Eta, azkenik, epe luzeko zaintzen jasangarritasunari buruzko ideia batzuk*».

4. Think Thank-aren hausnarketa jasangarritasunaren inguruan

«Azken urteotan, beste edozein adierazlerekin alderatuta, gizarte zerbitzuetako eta mendekotasunerako zerbitzuen gastua hazi da gehien. Xehetasunei erreparatuz gero, 2010ean gastu hori oso gutxi areagotu da BPGaren hazkundearekin alderatuta. Gehien areagotu den gastu partida izan bada ere, berez apalena da».

Zenbait grafiko erabilia, adierazi du ongizate sistemak jasangarritasun arazo orokortu bat duela, 2000 eta 2010 urteen artean bikoiztu egin baita gizarte zerbitzuetako gastuek BPGan duten pisua. Gainera, 2002. urteaz geroztik, gizarte zerbitzuetako gastua murriztu egin da, inflazioa gertatu delako eta hartzaileen kopurua areagotu delako. Adinekoen arreta zerbitzuen foru gastua apur bat murriztu da; udal gastua, berriz, erdira murriztu da. Zaintzen gastuak pixka bat areagotu dira familietan, baina batez ere egoitzetan.

Gizarte zerbitzuetako gastuari dagokionez, aldundiarenak gora egin du urteak igaro ahala; udalen gastuak, berriz, berdin jarraitzen du. *«Horrek esan nahi du gizarte zerbitzuak areagotzen ari direla».*

ECO1ek azaldu du gizarte zerbitzuetako gastuak gora egin dezakeela hainbat arrazoiengatik, aukeratu behar izaten dela gastua nora bideratu, eta lurralde historiko bakoitzak erabakitzen duela zein zerbitzutan nahi duen gastua areagotu. Eztabaida garrantzitsua da; zerbitzuen estaldura, arreta ratioa eta ordainsariaren artean aukeratu behar da.

Esan du, Europar Batasunarekin alderatuta, *«kopuru berdina gastatzen»* dugula, *«baina beste banaketa bat»* egiten dugula.

BPGaren arabera, honela finantzatzen da gizarte zerbitzuetako dirua Europan, Espainian, Euskadin eta Gipuzkoan:

«Hezkuntzan, osasunean eta gizarte segurantzaren gehien gastatzen duen eskualdeetako bat da Euskadi. Gastu horietara bideratzen du lurraldeko gastuaren zatirik handiena. Hori gertatzen da egitura deszentralizatua duelako eta eskumen gehiago hartzen dituelako bere gain. Biztanleko BPG altuagoa du, gastatzeko jarrera politiko eta sozial handiagoa izan du eta bi abantaila ditu: Ekonomia Ituna eta kutxa bakarra. Ez dugu Estatuko eskualde pobreak finantzatzeko erantzukizunik, eta populazio

gazteagoa duten autonomia erkidegoak Euskadiko pentsioak finantzatzen ari dira. Hori onuragarria da Euskadiko gizarte zerbitzuentzat».

5. Gizarte politiken jasangarritasuna

Hainbat finantzaketa eredu daude, eta horietako batzuk aurkeztu ditu: Suediak, Finlandiak, Danimarkak eta halako herrialdeek eredu unibertsala dute; hau da, estaldura handia, koordainketa apalak eta zergen bidezko finantzaketa. Alemaniak, Japoniak, Flandriak, Frantziak eta halako herrialdeek nahitaezko aseguru publikoa dute. Biztanle guztiek kotizazio espezifiko bat egin behar dute, edo zerga finalistak izan behar dituzte, gastuak modu independentean finantzatzeko. Badago, halaber, eredu selektibo bat, zeinak zerbitzuak eskaintzen baitizkie diru gutxi duten pertsonen soilik. Itxuraz unibertsala den laugarren eredu bat ere badago, estaldura mugatuarekin, zerga orokorren bidezko finantzaketa eta koordainketa zabalarekin, eta jasangarria ez den zerga presio apalarekin.

«Euskadin gutxi gastatzen eta zerga gutxi biltzen da. Euskadik ez du zerga bilketarik udaletan. Espainiako gainerako erkidegoekin alderatuta, udal zerga gutxien

*biltzen
dituen*

autonomia erkidegoa da. Etxez etxeko laguntza zerbitzuaren finantzaketa arazoez hitz egiten dugunean, ulertzekoa da».

Nahitaezko aseguruak dagokienez, esan du Alemaniak, Herbehereak eta Japoniak ez dutela horrenbesteko presio fiskalik, baina derrigorrezko aseguruak eta pribatuekin konbinatutako aseguruak dituztela.

Hemen, ordea, aseguru pribatuak gutxi garatu dira. Josebak ez du uste «panazea» izango direnik. *«Egia da leku batzuetan ondare higiezinak kontuan hartzen dela koordainketa ezartzean, baina hemen ez. Badira ondarean oso aberatsak diren pertsonak, baina ez errentan, eta hori ez da kontuan hartzen».*

Administrazioaren beste eremu batzuek gizarte zerbitzuetan duten parte hartzeari dagokionez, Frantzia eta Erresuma Batua aipatu ditu adibide gisa; bertan, osasun sistemak finantzatzen ditu egoitza medikalizatuak. Sistema askotan, beste departamentu batzuek ordaintzen dituzte mendekotasuna ez diren beste zaintza mota batzuk.

Koordainketaren erregulazioari dagokionez, *«sistema guztiek dute; ordaintzen den kopuruan datza bataren eta bestearen arteko aldeak. Frantzian 3 tarifa daude: mantenu/hotel tarifa ordaintzen dute erabiltzaileek, zati sanitarioa ordaintzen du osasun sistemak, eta mendekotasun zatia ordaintzen da prestazio baten eta koordainketa apal baten bidez».*

Azaldu duenez, *«koordainketa progresiboa ongi datorkie soilik ondare edo errenta apala duten pertsoneri; klase ertain edo aberatsek uste dute gizarte zerbitzuak ez direla haientzat, zati handi bat kobratzen dietelako».*

Amaitzeko, jasangarritasunarekin lotutako lau ohar egin ditu:

- *«Zahartze demografikoak eragina du finantza publikoen jasangarritasunean. Gizarte zerbitzuetako gastuaren eragina oso apala da jasangarritasun arrakala horretan.*
- *Jasangarritasunaren edo jasanezintasunaren esparrua berriz definitu beharra dago.*
- *Kontuan hartu behar dira bai gizarte zerbitzuetako gastuaren itzultzea bai arretarik ez emateak sortzen duen kostu fiskala.*
- *Era berean, ez da ahaztu behar mendekotasun gastua birbanatu daitekeela belaunaldi barnean eta belaunaldien artean.*

Besterik ez, hori zen kontatzeko nuena».

6. Hausnarketarako dinamika

Dinamizatzailleak eskerrak eman dizkio Josebari parte hartzeagatik, eta nabarmendu du emandako datuak teknikoak eta interesgarriak izan direla. «Taldeetara pasatuko gara. Inbertsio publiko eta pribatuko hiru arlo estrategiko identifikatu nahi ditugu. *Ikusi nahi dugu non inbertitu beharko litzatekeen lehentasunez, hartara lehentasunei buruzko eztabaida ere sortzeko».*

Taldeek Zoomeko geletan lan egin dute 45 minutuz, eta jarraian bilera orokorrera itzuli dira.

Gizarte Politiketako diputatuak tarte ireki du taldeetan aipatutakoa partekatzeko.

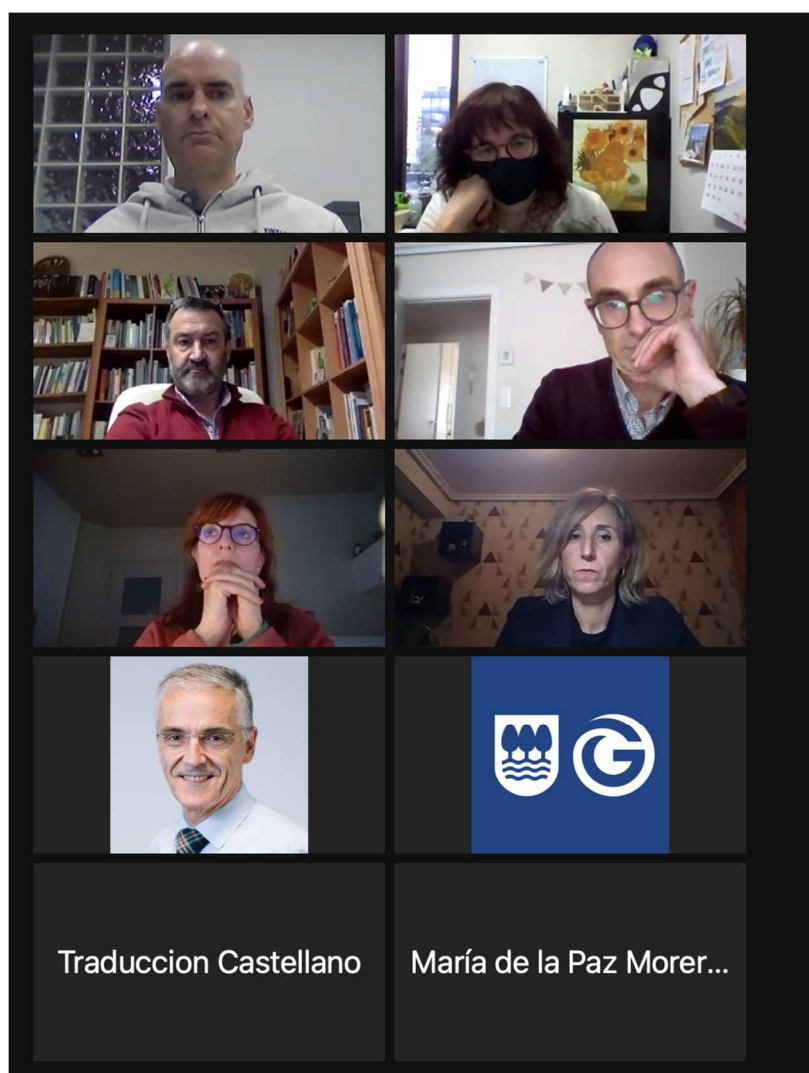
7. Eztabaida

ECO4k esan du: *«Guk alderdi politiko berri bat eratu dugu: Zergak Igotzeko Alderdi Antipopularra. Ez dugu ia ezer ere proposatuko, gastu publikoa gizarte eskubideekin lotzea beste aukerarik ez baitugu ikusi. Honako hauek dira adostu ditugun puntuak: zergak areagotzea, aseguru publiko-pribatu bat aplikatzea, koordainketa areagotzea».*

«Honako hauek dira sistema jasangarriago baterako identifikatu ditugun iturri estrategikoak: (1) Hautatzea enpresaren eta langileen arteko koordainketadun soldata kotizazioa, hartara langileak eta enplegatzaileak jabetu daitezen funtsen sistema jarraitu bat izatearen garrantziaz. (2) Zerga karga handiagoa aplikatzeko beharraz ere hitz egin dugu. Deigarria da udalek dirua zergak biltzeko gaitasun apala izatea. Ez da udalei eskumen gisa esleitzen zaizkien eta ematea eskatzen zaien zerbitzuen araberakoa. Oreka egon behar da eskatzen zaienaren eta biltzen dituzten zergen artean. (3) Gastuak nork bere gain hartzearen ikuspegitik, aldaketa posible hauek aztertu ditugu: koordainketa eta etxebizitzaren ondare eskualdatzeak orain ez duen zerga karga izan beharko lukeela. Izan ere, datu bat deigarri bat izan dugu esku artean: aurten jaraunspen bidez eskualdatu diren etxebizitzek 2.000 milioi euroko balio ekonomikoa dute. Hor zergak biltzeko aukera dago».

Zera esanez amaitu du: «uste dugu jasangarritasunaren eztabaida gizarte babeseko sisteman dagoela, eta ez soilik gizarte sistemetan; ez gara sistema jasanezin bihurtzen duen arlo bakarra».

ECO1ek esan du etorkizunean zaintzen ondorioz ere gastua areagotuko dela, eta «*boluntariotza gizarte zerbitzuen ekuaziotik kanpo utzi*» dela.

ECO5ek aipatu du lehentasunen artean dagoela pertsonak ingurune naturaletan zaintzea: «(1) *Arreta etxean emateak zaintza ekosistema bat sortzea ekarriko luke. Garrantzia eman behar diegu berrikuntzari eta teknologiari, eta mendekotasun egoerei aurrea hartzeari ere bai. (2) Egoitzetan ere zentratu behar gara, bertako arreta eraldatzeko. Zaintzen, laguntzen eta artatzen duten pertsonen lan duintasuna bermatu behar dugu, eta horretarako asko inbertitu beharko da. ECO4k aipatu dituen beste gogoeta batzuk ere hauek izan dira: zergak, zerga karga areagotzea, udalak, eta koordainketan ere arreta jartzea, zenbait kolektiboren kalteberatasuna areagotu baitezake».*

ECO8k esan du: «ECO4k aipatu duen alderdi politikoaren ideia ordez, inbertsiorako lehenetsi ditzakegun ildo estrategikoetan jarri dugu arreta guk. Nahiz eta alderdi politikoa oso ondo etorriko zaigun, gizarte zerbitzuen xedea zehazten zentratu gara lehendabizi. Izan ere, ez dago ongi bereizita, gutxi zehaztuta dago, bertan sartzen da gainerako esparru guztietan sartzen ez den guztia. Honako hau da gure erronka: identifikatzea sistemari zuzenean lotutako kostuak, edo beste arreta sistema batzuei lotutakoak. Osakidetzak oso argi dauka zer dagokion. Erantzukizun batzuk bere gain hartzen ditu, eta gainontzekoa kanpoan geratzen da. Kostuak identifikatzea lehentasunez egin beharko litzateke».

«Beste egiteko bat da berrikustea behar diren laguntzetan zentratutako arreta eredua, aurreko gaiarekin oso lotuta baitago. Zer laguntza behar ditu jendeak? Zer premia konplexu ditu? Zer baliabide behar ditu premia horiei erantzun ahal izateko? Premia horiek definitzeak beste aukera batzuei buruz gogoeta egitera garamatza, hala nola esperientzia pilotuei buruz. Horrek jarduera berriak garatzea ahalbidetuko luke. Inbertsio aldakorrak egitea proposatzen dute, premien arabera, ez baitira homogeenak. Zailtasunak datza aldakortasun hori kudeatzeko moduan. Prozesu pilotuak sor genitzake horretarako».

Dinamizatzailerak adierazi du «kostuen esperientzia pilotuen ideia interesgarria» dela.

ECO17k honako hau azaldu du: «Guk inbertsioan zentratzeko galderari buruz egin dugu gogoeta. Lehentasunak ezarri ditugu. Lehendabizi, nahitaezkoa dena, dagoeneko definituta dauden eskubideen arabera: estaldura maila handitzea laguntza horiek jasotzeko eskubidea izango luketen pertsona guztiei. Proiektzioen arabera, argi dago ezingo zaiola eutsi gaur egun dagoen estaldurari, eta, biztanleria proiektzioen arabera, estaldura hori murriztu egingo dela. Bigarren lehentasuna izango litzateke eraginkortasuna aztertzea, ikustea ea benetan eraginkorrak diren. Uste dugu horrek eredu aldaketa ekarriko ligokeela. Ereduaren aldaketa horretarako, teknologiak eraginkortasuna handitzen lagun dezake, eta arreta jarriko luke etorkizuneko etxez etxeko arretan eta osasun zerbitzuak eskaintzean, ez soilik zerbitzu soziosanitarioak. Prebentzioan ere inbertitu behar da, legeetan ez baita inoren esku egoten. Ez da jakiten nork landu behar duen, eta gakoetako bat da».

«Uste dut kostuei eta gainerakoei buruzko ideia pilotu horrekin guk planteatzen dugun gauza bera planteatzen duzuela. Aipatu dugu gaur egun ez dagoela datu nahikorik jakiteko zer gastu izango lukeen egoitzetan ematen den arreta etxeetan emateak. Datu hori ezagutzea komenigarria litzateke». Amaitzeko, laburpen bat egin du: «1, nahitaezkoa dena finantzatzea; 2, eraginkortasuna; 3, teknologiak».

Dinamizatzaileak nahi duenari hitz egiteko aukera eman dio.

ECO1ek «ekarpenen inguruko hausnarketa labur bat» egin du. «Puntu batzuk jaso ditut: koordainketari dagokionez, uste dut ECO5ek koordainketa areagotzeaz hitz egin duela. Nire ustez, koordainketa areagotu ordez, kontzeptu hori argitu egin beharko litzateke, jendeak ez baitaki zer ari den koordaintzen. Bai frantsesek, bai eskoziarrek sistema argi bat dute. Gela eta janaria ordaintzen dituzte, oso bidezkoa baita, eta ez zaintzak. Hori lortu beharko litzateke. Jendeak oso argi izango luke zer ordainduko lukeen eta zer ez».

«Eraginkortasunari dagokionez, gaur oso gutxi aipatu den gai garrantzitsu bat dago. Lan baldintzekin zerikusia duten kostuak dira; elefante horri buruzko datu gutxi ditugu, eta planteatzen den eztabaida ez da oso esanguratsua. Hori landu beharko litzateke».

«Etxez etxeko arretari dagokionez, etxez etxeko laguntza zerbitzua astean 40 orduz erabiliz gero, prezioa 55.000 €-koa da, egoitza batean egotea baino garestiagoa. Baldintzez eta gastuez gain, pertsonen soldata ere badago. Soldaten auzian, eraginkortasuna ere aintzat hartu behar dugu, kontuan hartuta soldata horietatik ere zergak ordaintzen eta gastuak egiten direla».

«Beharbada, joerak izan behar luke etxeko arreta ahalik eta merkeena izatea. Berrikuntzak gehitzeko formula asko dago, baina bat ere ez da gustukoa, guztiak zailak dira onartzen. ECO2k gauza bat esan du gure bileran: jendeak uste du dena doakoa dela, eta hori ez da hala. Ordaintzen duenak ordaintzen du, eta formula kolektiborik ez badago, indibidualetara joko dugu».

8. Balorazioa eta amaiera

Dinamizatzailleak gai garrantzitsutzat jo ditu gizarte gastuari buruzko sentsibilizazioa eta gobernantza. Esan du ekarpen guztiak liburu zurian gehituko direla.

Gizarte Politiketako diputatuak eskerrak eman dizkio Josebari, ondo ezarri baititu oinarriak, eta lana «ezin hobeto» egin duela esan dio. «Bideratzaileak zioen bezala, gauza asko atera dira, eta gainera garrantzitsua da hemen korapilo gordiar bat egotea, egin beharreko elementu asko baititu. Urratsez urrats joan behar dugu, baina gaurko saioak askorako emango du».

«Apirilaren 29an ikusiko dugu elkar, agur».

9. Eranskinak

a. 7. lan dokumentua

THINK TANK

Ongizate estatu berriaren etorkizunei buruzko eztabaida Gunea: 7. lan dokumentua
(2021eko otsailak 25)

LANKIDETZAZKO GOBERNANTZA: EKOSISTEMAK ERAIKIZ

1. Hausnarketarako testuingurua

Lankidetzazko gobernantzak gobernu irekiaren nozioarekin lotutako paradigma berri bati erantzuten dio. Gobernu forma klasikoak mugatuak dira inplikaturako eragileak eta herritarrak politiken zikloan txertatzeko (prestakuntza, ezarpena eta ebaluazioa). Lankidetzazko gobernantza hiru prozesu osagarritan oinarrituta garatzen da: a) erakunde eta ekonomia baliabideak lankidetzazko sareak bultzatzeko (eragile heterogeneoak), b) lankidetzazko lidergoa (konponbide eraginkorrak ikuspegi desberdinak txertatuz), c) formalki egituraturako eztabaida foroak (adostasun espazioak).

1. Lankidetzazko gobernantzaren baldintzak Gizarte Politiketan

1.1. Baldintza positiboak (erraztea)

1.1.1. Hirugarren sektorea indartzea

Lankidetzazko gobernantza sustatzeko baldintzetako bat Hirugarren Sektorea indartzea da, duen eraldatzeko gaitasuna areagotzeko. Hirugarren sektorea indartzean, sektoreko erakundeen eta gizarte politiken arteko lankidetzazko gobernantza garatzeko baldintzak hobetzen dira. Gipuzkoako Foru Aldundiaren pisu instituzionalak lankidetzazko gobernantza mugatu dezake, lurralde mailan erakundeak indartzen ez badira.

1.1.2. Erabaki kulturaren aldaketa COVID-19 osteko testuinguru batean

COVID-19aren krisiak testuinguru erabakitzaile eta parte hartzaile berri bat sortu du, lankidetzazko gobernantzaren garapena errazten duena. Beharrezkoa da bide hori

indartzea non Gipuzkoako Foru Aldundiko arduradunek erabakiak hartzeko kultura partekatua sortzeko guneak irekitzen baitituzte.

1.1.3. Etorkizuna Eraikiz Think Tank-a sortzea

Gipuzkoako Foru Aldundiaren asmoa eztabaida gunea irekitzeko, Etorkizuna Eraikiz-eko esparruan beste diseinu sozial batzuei laguntzeko, berrikuntza eta sareak sustatzeko eta aldaketaren beharraz sentsibilizatzeko. Think tank-a, Hirugarren Sektoreko erakundeen eta Gizarte Politiketako kudeatzaileen artean konfiantza sortzeko gune gisa, bai eta berrikuntza agenda berri bat gauzatzeko gune bideratzaile gisa ere.

1.1.4. Lankidetzazko gobernantza instituzionalizatzea

Lankidetzazko gobernantza bultzatzeko baldintza garrantzitsu bat borondate politikoa egotea da, eta lankidetzazko gobernantzari buruzko definizio eta kudeaketa eredu adostu bat edukitzea, partaidetzari buruzko foru arauan, udal ereduetan eta beste politika tresna batzuetan islatuta dagoena.

1.1.5. Lankidetzazko gobernantzan oinarritutako esperientzia pilotuak garatzea

Lankidetzazko gobernantzan oinarritutako proposamen berritzaileak Gizarte Politikako Departamentuaren gizarte zerbitzuetan egin daitezke, esperientzia pilotu gisa egituratuta, esperimentuak egiteko, emaitzak orokortzeko eta lege esparrua aldatzeko, behin esperientziaren baliozkotasuna sozialki eta instituzionalki baloratuta.

1.1.6. Erabakiak hartzeko foroak sortzea

Partaidetza foroetatik gizarte zerbitzuen erabiltzaileak sartuta dauden erabaki foroetara igarotzea funtsezko elementua izan daiteke lankidetzazko gobernantza bultzatzeko, erabiltzaileen autonomia indartzeko eta haien eskubideen defentsa errazteko.

1.1.7. Eredu propioa definitzeko ahalmena

Estatuko eta autonomia erkidegoko lege esparruaren barruan, Gipuzkoako Lurralde Historikoak ahalmena du gizarte zerbitzuak aldatzeko, zerbitzuak eraldatzeko eta zaintza eredu berriak bultzatzeko. Ahal hori potentzialtasun bat da gizarte zerbitzuak eraldatzeko lankidetzazko gobernantza bultzatzeko.

1.1.8. Elkarte kultura

Gipuzkoako Lurralde Historikoan elkartze eta lankidetzazko kultura errotua dago, bai eta lankidetzazko gobernantza garatzen laguntzen duten komunitateak sortzeko kultura ere, bai erakundeen arteko lankidetzarako, bai Administrazio publikoarekiko lankidetzarako.

1.1.9. Lankidetzazko publiko-pribatuaren ibilbidea

Gipuzkoako Lurralde Historikoan lankidetzazko publiko-pribatuaren ibilbide sendoa dago gizarte politiken diseinuan eta betearazpenean. Ibilbide horrek lankidetzazko gobernantza garatzen laguntzen du.

1.2. Mugak, oztopoak edo arriskuak

1.2.1. Mugak lankidetzazko esperientzian

Lankidetzazko esperientziak dauden arren, lankidetzazko proiektuetara mugatuta daude. Hala ere, dimentsio eta garrantzi handiagoko lankidetzazko esperientziak bultzatu behar dira, hala nola ekosistemen diseinua eta garapena. Horrez gain, harreman gutxi dago teknikarien eta politika erabakitzaileen eta partaidetza prozesuen eta erabaki konplexuak hartzearen artean. Ez dira soilik lurraldeko erakundeek lankidetzazko esperientziaren mugak politikak diseinatzeko, administrazioa teknikarien eta erabakitzaileen lankidetzazko esperientziaren mugak ere badira.

1.2.2. Lankidetzazko gobernantzaren esanahiari buruzko sentsibilizazio eskasa

Lankidetzazko gobernantza kontzeptu eta esperientzia berri bat da, eta argi eta garbi definitu behar da, baita parte hartzearen esanahia eta zuzeneko ondorioak erakusten dituzten adibideak ere (erantzukizuna, kudeaketa partekatua, esleitutako baliabideak eta lankidetzaren eragina). Horrez gain, lankidetzaren paradoxei heltzea,

hala nola elkarrekiko norgehiagoka lankidetzazko gobernantzarekin edo erabakiak hartzeko gardentasunarekin bateragarria den.

1.2.3. Eskumenen zatiketa

Erakundeen arteko (barrukoak eta kanpokoak) lankidetzako eskumenak, mailak, espezialitateak eta dinamika urriak zatikatzea da lankidetzazko gobernantzaren muga.

1.2.4. Baliabide ekonomiko mugatuak zaintza eredu berriak bultzatzeko

Lankidetzazko gobernantza bultzatu behar da zaintza eredu berrien esparruan, eta, horretarako, baliabide gehiago behar dira (berrikuntza finantzatzea), zaintza ereduak lankidetzazko egituretan oinarrituta eraldatzeko (ekosistemak, adibidez).

1.2.5. Historia sozio-sanitario bakarrari ekiteko mugak

Historia sozio-sanitario bakarrak aukera ematen du kasuari buruzko informazioa partekatzeko (are gehiago kasu konplexuak direnean), eta horrek erraztu egiten du erakunde eta organizazioen, eta lanbide eta diziplina hurbilketen arteko lankidetzazko prozesua. Zainketetarako garrantzitsua den informazioa eskuratzeko murrizketek muga jartzen diote lankidetzazko gobernantzari.

1.2.6. Eztabaida politikekin lotzea

Lankidetzazko gobernantzaren arriskueta bat gizarte politiken diseinuan eta garapenean elkarlanaren zehaztasunik eza da. Kontua ez da partaidetza erabakiarekin konektatzea bakarrik, baizik eta baita emaitzak behar bezala komunikatzea ere, politikak partaidetzatik elikatzen direnean.

1.2.7. Herritarrak gizarte politiketan inplikatzeko

Lankidetzazko gobernantzak eskatzen du herritarrek etengabe eta aktiboki parte hartzea, eta horrek mugak izan ditzake adinekoen, landa eremuko pertsonen eta gizarte bazterkeriako egoeran dauden pertsonen inplikazioa bermatu ahal izateko, pertsona horien parte hartzearen modua eta intentsitatea erronka bat baita.

Garrantzitsua da talde kaltebera horiek eztabaida prozesuetan eta erabakiak hartzeko prozesuetan integratzeko metodologia berriak bultzatzea.

1.2.8. Erakunde publikoen partaidetzarako erresistentzia

Muga bat dago lankidetzazko gobernantzan: erakunde publikoek traba egiten diote Hirugarren Sektore Sozialak gizarte politiken diseinuan, betearazpenean eta ebaluazioan parte hartze erreala eta eraginkorra izateari, erantzukizun publikoko zerbitzuen "prestazio hutsetik" harago. Era berean, errezeloak eta erresistentziak gizarte zerbitzuen erabiltzaileen esku uzteko beren arretaren edo parte hartze sozialeko prozesuen antolaketa; aitzitik, prozesu guztien kontrolean eta Administrazioaren eta erabiltzaileen arteko "bitartekarien" sorreran oinarritutako jarrera aukeratzen dute.

1.2.9. Erabakitzeke gune eraginkorrik ez izatea

Kontsulta parte hartze hutsetik haratago, Hirugarren Sektore Sozialak gizarte politiken diseinuan, betearazpenean eta ebaluazioan benetan eta eraginkortasunez parte hartzea bermatzen duen tresnarik edo espaziorik eza.

1.2.10. Arreta eta zaintza eredu adosturik eza

Arreta emateko eta zerbitzuak antolatzeko eredurik eza, eskubideetan, laguntzetan, pertsonan oinarritutako arretan eta erakundeen, unibertsitateen eta hirugarren sektoreko erakundeen artean partekatutako bizi kalitatean lortutako emaitzetan oinarrituta.

2. Lankidetzazko gobernantzaren tresnak gizarte politiketarako

2.1. Sareko lana (lankidetzako esperimentazioa)

Sareko lanari esker, hainbat erakunderen arteko jarduerak koordinatu daitezke (eragile anitzekoak), baita lankidetzako proiektu esperimentalak ezartzeko lankidetzazko erraztu ere (diziplina anitzekoak). Sareko lanak euskarriak (teknologikoak eta digitalak) eta ekipo teknikoak behar ditu, sarea eta bertako partaideak dinamizatzeko, elikatzeke, ziurtatzeko eta balioa sortzeko.

2.2. Eragile anitzeko elkarrizketa mahaia (elkarrekiko ikaskuntza)

Eragile anitzeko elkarrizketa mahaiek honako helburu hauek dituzte: ikaskuntzak eta jardunbide egokiak partekatzea (zer funtzionatzen duen eta zer ez), agenda, erronka eta konponbide berriak planteatzea, eta tresna berriak zabaltzea. Elkarrengandik ikasteak erakundeen eta gizartearen konfiantza sortzen laguntzen du (kapital soziala).

2.3. Diseinu estrategikoa, hausnarketa metodo gisa

Diseinu estrategikoari esker, Hirugarren Sektoreko eta Sektore Publikoko erakundeek aurrea hartzeko duten gaitasuna indartu daiteke, bai eta helburu adostuak ezarri ere (epe luzeko inpaktuaren helburuak eta adierazleak), inpaktuko ibilbideak diseinatzea errazteko.

2.4. Lankidetzazko gobernanzako prestakuntza programak

Partaidetzazko gobernantzan prestakuntza programa sakon bat bultzatzea, partaidetza eta lankidetzazko prozesuetan ikastea erraztuko duena, eta garapen profesionalaren bektorea izango dena eremu publikoetan eta ekimen pribatu eta sozialean. Gizarte berrikuntza irekiak esparru publikoko eta pribatuko profesionalen esperimentazio bidezko ikaskuntza erraztu dezake, eta lankidetzaren kultura formalizatu.

2.5. Think Tanks arinak eta praktikara bideratuak

Think Tanks azkarrak eta praktikara bideratuak tresna indartsuak izan daitezke lankidetzazko gobernantza garatzeko. Gogoeta modalitateak lankidetzazko ekintzarekin konbinatzea, gizarte berrikuntzen eta zaintza eredu berrien bizkortzea errazteko.

2.6. Arreta eta antolaketa eredu berriak

Lankidetzazko gobernantza hobeto gara daiteke baldin eta arreta eta zainketen ereduari buruzko adostasun argia badago, kostu eraginkortasun parametroak, kasuak kudeatzeko tresnak (Kaiser piramideak) eta pertsona ardatz duen plangintza barne hartuta.

2.7. Zerbitzuak mapeatzeko tresnak

Lankidetzazko gobernantza garatzeko, osasun zerbitzuei, komunitate zerbitzuei eta gizarte zerbitzuei buruzko informazio garrantzitsua definitu behar da. Zerbitzuak eta eragileak mapatzeko tresnak, ikuspegi komunitarioarekin eta ekosistemikoarekin, beharrezkoak dira ACP eta bizi kalitateko eredueta bideratutako zerbitzuen lankidetzaz, koordinazio eta artikulazio espazioak diseinatzeko. Etxez etxeko eta egoitzetako arreta eta zaintzarako zerbitzuen mapa.

2.8. Plangintza tresnak

Lankidetzazko gobernantzak eskualdeko plangintzako tresnak behar ditu oinarritzeko gizarte zerbitzuen eta gizarte zerbitzuen arteko lankidetzaz bultzatzeko (lehen eta bigarren mailakoak).

3. Zer inpaktu (positibo – Negatibo) espero daitekeen lankidetzazko gobernantzatik

3.1. Inpaktu positiboak

3.1.1. Erabiltzaileen bizi kalitatea hobetzea

Lankidetzazko gobernantzaren helburua bizi kalitatea hobetzea da, datu objektibo eta subjektiboek behatuta, hala nola erabiltzaileek emandako zerbitzuen gaineko gogobetetasuna handitzea. Bizi kalitatea arretaren eta zaintzaren pertsonalizazioa areagotzearekin lotuta dago.

3.1.2. Etorkizuneko gizarte politiken efizientzia hobea

360º ikuspegiak eragile eta diziplina anitzeko lankidetzaz ematen du, eta gizarte politiken diseinua eta ezarpena hobetzen ditu etorkizunean, ikuspegi eta esperientziak gehituta.

3.1.3. Etorkizuneko gizarte politiken efizientzia hobea

Lankidetzazko gobernantzak eraginkortasuna hobetzen du baliabide publiko eta pribatuen erabileran, bikoiztasuna, espezializazioa eta epe luzerako koordinazioa saihestuz.

3.1.4. Berrikuntzak bizkortzea

Lankidetzazko gobernantza faktore garrantzitsua izan daiteke gizarte berrikuntzak bultzatzeko, bizkortzeko eta ebaluatzeko, lankidetzaz inguruneak eta zaintza ereduak eraldatzea ahalbidetuko baitute.

3.1.5. Konpromisoa handitzea

Lankidetzazko gobernantzak lurraldeko erakundeen konpromiso sozial eta instituzionala garatzen laguntzen du lankidetzaz prozesuetan, baina, batez ere, ekosistemetan parte hartzen duten eragile guztien erantzukizunean.

3.1.6. Diagnostiko partekatuak

Lankidetzazko gobernantzak diagnostiko partekatuak garatzea errazten du; ez da soilik ekimenen diseinua, baizik eta arazoak modu integratuagoan eta hainbat ikuspegitatik ulertzea.

3.1.7. Tokiko sinergiak

Lankidetzazko gobernantzak administrazio publikoa, sektore pribatuko eta sozialeko erakundeak, unibertsitateak eta elkarte komunitarioak eta herritarrak elkartzea eta koordinatzea errazten du, betiere gobernantza kudeatzeko errazte egiturak baldin badaude.

3.1.8. Gizarteratzea eta ahalduntzea

Lankidetzazko gobernantza erabiltzaileak politika prozesuetan integratzeko tresna bat izan daiteke, baina, batez ere, parte hartze positiboko esperientziak eskainiz eta erabiltzaileen ahalduntzea indartuz.

3.1.9. Helburuak lehenestea

Lankidetzazko gobernantzak helburu komunak sortzea errazten du, parte hartzeari eta gizarte politikak diseinatzeko ikuspegi desberdinak txertatzeari esker.

3.1.10. Gizarte politika malguagoak

Lankidetzazko gobernantzak gizarte politika malguagoak eta sortzen ari diren errealitate eta beharretara egokituagoak sortzen laguntzen du. Egokitzapen hori gizarte kalteberatasun handieneko egoeran dauden pertsonen benetako premiei erantzutera bideratu behar da, pertsonen eskubideei eta bizi kalitateari lehentasuna emanaz, kudeaketaren eta antolaketaren irizpideen aurrean.

3.2. Inpaktu negatiboak

3.2.1. Moteltasuna lankidetzazko ikaskuntzan

Lankidetzazko gobernantzak esperimentazioa eta elkarrekiko ikaskuntza eskatzen ditu, eta horrek denbora eta garapen estrategia eskatzen ditu. Gizarte arazo askok dinamika bizkorra dute (adibidez, COVID 19 pandemiaren hedapena), eta horrek ikaskuntza denborak eta lankidetzazko gaitasunak mugatzen ditu.

3.2.2. Erantzukizun exekutiboa galtzea

Lankidetzazko gobernantzak eta horren deliberazio prozesuek eta adostasunak sortzeko prozesuek eragina izan dezakete erabaki azkar eta egokiak hartzeko gaitasunean. Lankidetzazko gobernantzak oreka berri bat eskatzen du administrazio publikoaren eta erakundearen artean (enpresak eta hirugarren sektorea), eta sistemak onartu eta prozesatu egin behar du. Garrantzitsua da lankidetzazko gobernantzaren arrakastaren eta porrotaren nozioa egituratzea eta parametrizatzea (nola kudeatzen da arrakasta eta nola porrota, eta nork kudeatzen du?).

3.2.3. Gobernantza txarraren arriskua

Lankidetzazko gobernantza behar bezala ez ulertzeak eta kudeatzeak eskumen zatiketaren arazoak areagotu ditzake, ekimenen sakabanatzea eta beste ekimen batzuk bertan behera uztea indartu, arazo berriak sortzea, gatazka instituzionalak areagotzea eta porrota, nahi ez diren erantzun gisa.

3.2.4. Frustrazioaren ahalmena

Lankidetzazko gobernantzaren potentzialtasun negatibo bat frustrazioak (sozialak eta instituzionalak) eragin ditzake jarduerak epe luzean mantentzen ez direnean eta, batez ere, eztabaida prozesuak praktikan koherentziarik eta inplementaziorik ez daudenean.

3.2.5. Parte hartzeko nekea

Lankidetzazko gobernantzak herritarren parte hartzea eskatzen du. Herritarren etengabeko eta epe luzeko parte hartzeak agortu egin dezake lankidetzazko gobernantzaren prozesua eta, batez ere, haren porrota eregin dezake. Hori parte hartzeko metodologietan berritzearen mende dago, parte hartzeko arrisku hori saihesteko.

3.2.6. Komunikazio muga

Lankidetzazko gobernantzak komunikazio handia eskatzen du, komunikazio estiloa ez ezik, mezu giltzarriak ulertzea ere eskatzen duena, baita komunikazio euskarriei buruz hausnartzea ere (ez soilik teknologiei buruz). Komunikazio prozesuak, dinamikak, tresnak eta materialak dauden aniztasunera egokitzen ez badira, pertsonak baztertuta senti daitezke edo ekarpenik egiten ez dutela senti dezakete.

TAILERRAREN ONDORIO NAGUSIAK

Zaintzarako tokiko ekosistemak sortzeko eta bultzatzeko lankidetzazko gobernantzak bi tentsio garrantzitsu izan ditzake: a) ezagutzen asimetria pertsonen eta erakundeen artean, eta ezagutzaren asimetriak erakundeen eta administrazio publikoaren artean. Asimetria horiek ezagutza aditu gisa esploratu daitezke versus ezagutza ez aditu gisa; b) lankidetzazko gobernantza eraikitzeko lidergoaren dinamikak beste tentsio bat adierazten du lidergo globalaren (prozesuak epe luzera orientatzen dituen) eta tokiko lidergoaren artean (prozesuak epe laburrean inplementatzen dituen).

1. Lankidetzazko gobernantza eta ezagutza

Zaintza eredua

- Lehenengo bereizketa aditu – ez-adituaren definizioari dagokio. Erabiltzaileak, esperientziari esker, aditu bihurtzen dira (beren gaitz, gaixotasun eta abarri buruz, eta erakunde eta instituzioekiko tratuari buruz). Beraz, "esperientziako jakintza" da, gero eta balio handiagoa duena zaintza ibilbideak definitzeko. Hala, hainbat "expertise" motaz hitz egitea komeni da (teknikoa – esperientziala).
- Bigarren gogoeta zaintza ereduaren definizioari (eraldaketari) buruzkoa da. Zaintza ereduak, berez, ezagutza harreman gisa egituratzen dira. Zerbitzuetan zentratutako arreta eta zaintza eredu batean (oso instituzionalizatua), ezagutza aditua (ezagutza medikoa, kudeaketa, eta abar) erabiltzaileen ezagutzaren gainetik dago. Pertsonarengan oinarritutako zaintza eredu batean, erabiltzaileen esperientziako ezagutzak balioa hartzen du eta beste ezagutza mota batzuekiko oreka bilatzen du (ezagutza aditua edo teknikoa, adibidez).
- Hirugarren gogoeta zaintza ereduan ezagutza kudeatzeari buruzkoa da, hau da, nola kudeatu erabiltzaileen ezagutzaren eta lehentasunen eta adituen ezagutzaren eta gomendioen arteko oreka.
- Laugarren gogoeta ezagutzen arteko konfiantza harremanen eraikuntzari buruzkoa da (erabiltzaileak – adituak). Horrek esan nahi du adituek onartzen dutela erabiltzaileek ezagutza esperientziala dutela, zaintzari balioa ematen diona eta zainketen prozesuan eta kudeaketan txertatu behar dena (erabiltzaileen inklusioa).
- Esplorazio ondorio gisa. Lankidetzazko gobernantzak kontzeptualizatutako eta esploratutako erakunde esparrua gailenditzen du (erakundeen eta erakundeen arteko lankidetzazko harreman gisa eta herritarrek parte hartzeko estrategia gisa). Hala, lankidetzazko gobernantzak "zainketen gobernua" ere aipa dezake, non adituen eta erabiltzaileen arteko lankidetzazko gobernantza garatu behar den zaintzen ereduaren barruan.

2. Lankidetzazko gobernantza eta lidergoa

Lidergoa, lankidetzaren prozesuak errazteko

- Lidergoari buruzko lehen gogoeta da lidergoa lankidetzaren prozesu bat dela, ekosistemak eraikitze konpromiso politiko instituzionala eskatzen duena.
- Bigarren gogoeta lidergoari buruzkoa da, gatazken kudeaketa gisa, ikuspegi desberdinak eta baita kontrakoak ere integratzeko gaitasuna. Prozesuak bideratzea eta adostasunak sortzea.
- Hirugarren gogoeta erantzukizunari eta gauzatzeko gaitasunari buruzkoa da, lidergoa partekatua denean. Lidergo zentralizatuak bere gain hartzen ditu erabakiak hartzeko erantzukizunak. Lidergo banatuak erantzukizunak diluitzeko eta prozesuen kudeaketa zailtzeko arriskua dauka.
- Laugarren gogoeta lidergo globalari (estrategikoa) eta tokiko lidergoari (operatiboa) buruzkoa da, zaintzen tokiko ekosistemak gidatu eta koordinatu behar direnean. Tokiko ekosistema batek dimentsio operatibo handia du, baina norabide estrategikoa behar du.
- Esplorazio ondorio gisa. Lankidetzazko gobernantza, funtsean, harreman lidergoko prozesu bat da. Hala, lidergoak tokikoa globalarekin lotzen du; estrategikoa dena, operatiboarekin; oraina, etorkizunarekin; erakundeak, antolakundeekin; antolakundeak eta erakundeak, erabiltzaileekin; ezagutza aditua, ezagutza esperientzialarekin.

•

3. Iradokitako tresnak

- **Pertsonengan oinarritutako diseinua:** Zerbitzuak eta zaintzak erabiltzeko testuingurua ulertzea, esperientzia mapak sortzea, zerbitzuak eskuratzeko eta erabiltzeko baldintzak definitzea eta konponbideak garatzea.
- **Diseinu estrategikoa:** Lidergoari "bideratzaile"aren diseinua ematea, ezagutza mota desberdinen artean, eragile eta erakunde mota desberdinen artean, eta tokikoaren (operatiboa) eta globalaren (estrategikoa) artean, zaintzen ekosistema batean.
- **Ebaluazio metodologiak:** Prozesuen eta emaitzen ebaluazioarekin lotutako tresnak dira. Inpaktua neurtzea eta prozesuak kodetzea ahalbidetzen duten tresnak

dira (besteak beste, gobernantza). Ekosistemen inpaktua ez da soilik erabiltzaileen bizi kalitateari buruzkoa, baizik eta erakundeen, erakundeen eta erabiltzaileen ikasteko gaitasunean duen eraginari (hobekuntzak) buruzkoa ere bai.

- **Prestakuntza eta sentsibilizazioa.** Lidergoari eta lankidetzazko gobernantzari buruzko prestakuntza funtsezkoa da zaintza ekosistemak kudeatzeko prozesuan. Prestakuntzak ahalbideratzen du laguntzen ikastea, esperientziatik ikastea, gatazkak

b. Gizarte Politiketako diputatuaren aurkezpena

ETORKIZUNA
ERAIKIZ

Gizarte Zerbitzuen iraunkortasuna

2021ko martxoak 24

ETORKIZUNA
ERAIKIZ

Bilerako Agenda (2021eko martxoak 24)

01 Irekiera: Think Tank garapen-Agenda ACP Lantaldea, Liburu Zuria, Etorbizunen diseinua

02 Ekarpina: Finantziak eta iraunkortasuna Think Tank-aren ikuspegitik

03 Sistemaren iraunkortasuna: Adituen ikuspegia Iraunkortasuna adituen ikuspegitik

04 Talde lana: lehentasunezko arloak Finantziak/Iraunkortasuna

Talde lana: gizarte zerbitzuen iraunkortasunerako, inbertsio publiko/pribatuko hiru arlo estrategiko?

01

Irekiera: Think Tank
garapen-Agenda

ACP Lantaldea

Think Tank agenda

1. ACP Lantaldea

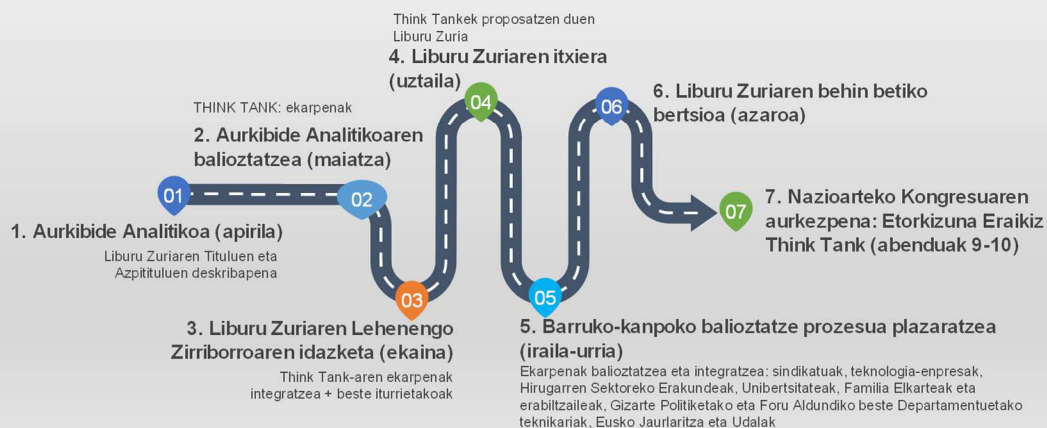
1. ACP Lantaldea eratu da. Bere helburua da aztertzea pertsonarengan oinarritutako arreta eredua Gipuzkoako Gizarte Politika guztietan ezarri eta zabaldu ahal izango den.
2. **Partaideak:**
  - Penélope Castejón (Matia Fundazioa)
  - Iñigo Kortabitarte (OK en Casa)
  - Javi Sancho (Emaus Fundazioa)
  - Maria Muñoz (Goyeneche Fundazioa)
  - Josu Gago (Agintzari S.Coop.)
  - Toni Heredia (Gureak)
  - Bakarne Etxeberria (Deusto eta Hurkoa Fundazioa)
  - Mikel Malkorra (Elkartu Federazioa)
  - Belen Larrion (Foru Aldundia, Lantaldearen koordinatzailea)
  - Joseba Zalakain SIIIS (Idazkaritza Teknikoa)
  - Javier Castro-Spila (Think Tank-aren Laguntza Teknikoa)
3. **Lan Kronograma (martxoa - ekaina)**
  - 4 lan-bilera (martxoan hasita): marko kontzeptuala, praktika egokien mapa, egin behar den politikaren adierazleen eta gomendioen sorta.

01

Irekiera: Think Tank
garapen-Agenda

Liburu Zuria

Think Tank agenda

01

Irekiera: Think
Tank-aren Agenda

Etorkizunen diseinua

Think Tank Deliberazio-Agendako aldaketak

DATA	THINK TANK AGENDA
Azaroak 26	Pertsonak erdigunean: personalizazioa, eskubideak eta bizitza kalitatea
Abenduak 14	Egoitzatik etxera: egoitzak nola desinstituzionalizatu eta etxean nola eskaini nahikoa laguntza
Urtarrak 28	Mataza askatu: lurralde antolaketa, eskumenen arloko egitura eta, erakunde arteko koordinazioa
Otsailak 25	Elkarlaneko gobernantza: ekosistemak eraikiz (Hirugarren Sektorea, enpresak, unibertsitateak eta erakundeak eta, konektatutako egoiliar parte-hartzaileak)
Martxoak 24	Sistemaren iraunkortasuna (benchmarking): joerak eta esperientziak
Apirilak 29	Plataforma digitala (ekosistemak) eta eraldaketa digitala (entitateak)
Maiatzak 27	ETORKIZUNEN DISEINUA: Trantsiziozko Agertokiak
Ekainak 24	LIBURU ZURIA: Liburu Zuriaren Lehenengo Bertsioa Baliozkatzea
Iraila - abendua	Pertsonarengan oinarritutako arretaren eta zaintzaren ebaluazio-ereduak

Gizarte Politiken
iraunkortasuna
Think Tank-aren ikuspegitik

Ekarpena: Finantziaketa eta
Iraunkortasuna
Think Tank-aren ikuspegitik

02

Gizarte Politiken finantziatorako lehentasunak

(formularioetatik ateratakoak)

1. Inbertsioa **Teknologia Berrietan**, zahartze aktiboari zuzendua (Adimen Artifiziala, domotika, robotika, erakundearen digitalizazioa...)
2. Inbertsioa, mendekotasunaren prebentzioan (bizitza aktiboa, osasungarria...)
3. Arreta komunitarioa eta etxekoa sendotzea (eskubideetan oinarrituz, pertsonalizazioan eta aukeratzeko askatasunean), zaintza-multzoa (familiakoa, profesionala eta komunitarioa) kudeatuko duen sistema eragile baten bidez.
4. Pertsonen sistemaren finantzaketan duten parte-hartzearen erregulazioa hobetzea, laguntza-premiak dituzten pertsonen ordainketa zuzenak egiteko sistema batekin konbinatuta (hautatzeko gaitasuna indartuta)

03

Sistemaren
iraunkortasuna: Adituen
ikuspegia

Iraunkortasuna adituen ikuspegitik

Gizarte zerbitzuen iraunkortasuna eta finantziazioa

Joseba Zalakain

Talde lanerako galdera:
Zeintzuk dira, gizarte politiken iraunkortasunerako,
inbertsio publiko-pribatuko hiru arlo estrategikoak?

Talde lana:
lehenasunezko arloak
Finantziazioa/Iraunkortasuna

04

ESKERRIK ASKO

c. ECO1en aurkezpena

Euskadiko Gizarte Zerbitzuen gastua, finantzaketa eta jasangarritasuna

Aurkezpenaren egitura

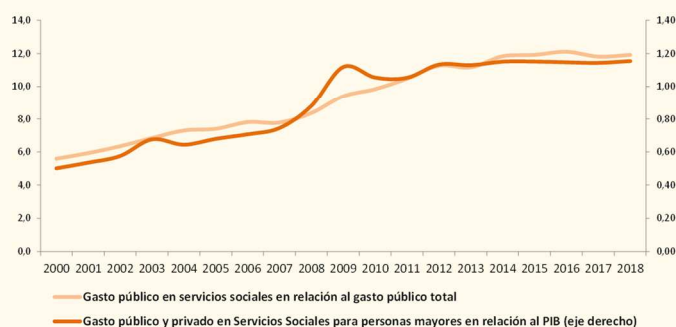
- ✓ Euskadiko Gizarte Zerbitzuetako **gastuaren bilakaerari eta osaerari buruzko zenbait datu orokor**, bereziki arreta jarritz zahartzeari lotutako Gizarte Zerbitzuetara bideratutako gastuan
- ✓ Gizarte Zerbitzuen **finantzaketa tresna eta aukeren** analisia, beste herrialde batzuetako esperientzian oinarrituta
- ✓ Zenbait gogoeta **jasangarritasunaren kontzeptuari** eta Gizarte Zerbitzuen esparruan duen aplikazioari buruz

Gastuaren bilakaerari buruzko oinarritzko datuak

- ✓ **2000tik**, Gizarte Zerbitzuetako gastua **gehiago hazi da** BPGa baino, zerga bilketa baino edo osasuna, hezkuntza eta halako beste esparri batzuetako gastua baino
- ✓ 2010az geroztik, BPGari edo guztizko gastu publikoari dagokion Gizarte Zerbitzuetako gastua **ez da ia hazi**
- ✓ Gizarte Zerbitzuen gastua gehien hazi den gastu partida bada ere, **gastu publiko osoan duen garrantzia oso txikia da oraindik ere**

Gizarte Zerbitzuetako gastuaren bilakaera

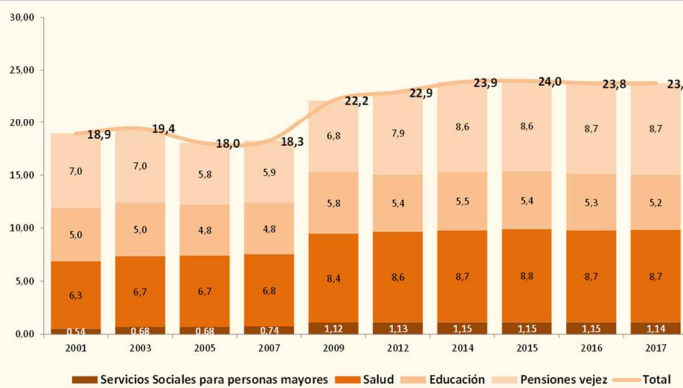
2012az geroztik, ez da ia aldatu Euskadin BPGarekiko edo gastu osoarekiko gastuaren ehunekoa. BPGaren %1,2 eta gastuaren %12 da.

Iturriak: ESSEC.

Gizarte Zerbitzuetako gastuaren bilakaera

Adinekoentzako gizarte zerbitzuen pisua bikoiztu bada ere, oso txikia da gizarte babeseko gastu osoan. Pentsioak eta osasuna dira gastuaren zatirik handiena

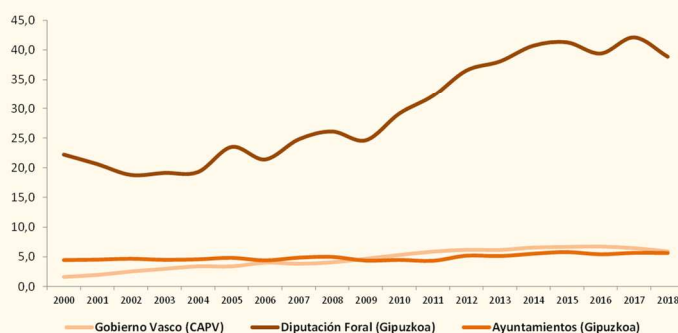
Iturriak: ESSEC.

Gastuaren bilakaerari buruzko oinarritzko datuak

- ✓ 2002az geroztik adinekoentzako Gizarte Zerbitzuetako gastua **2,4 aldiz areagotu da**, baina **80 urtetik gorako pertsona bakoitzeko gastua** kalkulatz gero, **1,3 aldiz baino ez da areagotu**.
- ✓ **80 urtetik gorako pertsona bakoitzak** adinekoen arreta zerbitzuetan egindako **foru gastua 1,3 aldiz** handitu da; adinekoen dagokien udal gastua, berriz, **0,66 aldiz**.
- ✓ **Familiek eta erabiltzaileek ordaintzen duten** Gizarte Zerbitzuetako gastuaren ehunekoak % 15 inguru izaten jarraitzen du. Egoitza zentro pribatuaren batez besteko kuota % 53tik % 63ra igo da, eta zentro publikoena % 25etik % 30era.

Gizarte Zerbitzuetako gastuaren bilakaera

2002az geroztik gizarte-zerbitzuetara bideratutako foru gastuaren ehunekoak % 20tik % 45era igo da; eta udal gastua, berriz, % 4,5etik % 5,6ra.

Iturriak: ESSEC.

Gastua handitu izateko arrazoiak

Bizkaian egoitzen gastuak gora egin du plazen eta estalduren hazkundearen ondorioz. Gipuzkoaren kasuan, plazar hobetu direlako. Araban hazkunde txikiagoa izan da, plazar, ratioak eta ordainsariak ez baitira asko hazi

Iturria: BGEI

Gipuzkoako gizarte gastua ikuspegi konparatuan

BPGaren ehunekoari dagokionez, Gipuzkoako gizarte gastua eurogunearekin alderatuz gero, kopuru berdina gastatzen dugu zahartzaroan eta ia kopuru berdina gizarte bazterketan, baina gutxiago gainerako funtzioetan (bereziki etxebizitza eta familian)

Iturria: EUSTAT eta EUROSTAT (SEEPROS)

Gipuzkoako gizarte gastua ikuspegi konparatuan

Europarekin alderatuta, gizarte babeseko gastua finantzatzeko, Euskadik eta Gipuzkoak BPGaren ehuneko txikiagoa bideratzen dute kotizazioetara eta zergetara

Iturria: EUSTAT eta EUROSTAT (SEEPROS)

Gipuzkoako gizarte gastua ikuspegi konparatuan

- ✓ Hala ere, **hezkuntzan, osasunean eta Gizarte Zerbitzuetan gehien gastatzen duen** Europako eskualdeetako bat da EAE, eta **gastuaren zatirik handiena** funtsezko zerbitzu publiko horietara bideratzen duenetako bat.
- ✓ Gastu handiago horren arrazoiak (bateragarria diru bilketa txikiagoarekin):
  - ✓ **Eskumenen** egitura deszentralizatua
  - ✓ **Biztanleko BPG** handiagoa
  - ✓ Ekonomia **Ituna**, **kupoa** eta Gizarte Segurantzaren **kutxa bakarra**

Espainiako gizarte gastuaren proiektzioak

2016tik 2060ra bitartean bikoiztu egingo da mendekotasuna artatzeko zerbitzuetan egindako gastua BPGarekiko. Gizarte babeseko gastua % 23tik % 28ra igoko da 2016 eta 2045 artean.

Iturria: EUSTAT eta EUROSTAT (SEEPROS)

Mendekotasuna finantzatzeko ereduak

- ✓ **Eredu unibertsala**, estaldura zabalarekin, ordainketa partekatu murriztuarekin eta zerga orokorren bidezko finantzaketarekin, presio fiskal handiarekin (eredu sozialdemokrata)
- ✓ **Nahitaezko aseguru publikoaren eredu**, estaldura handiarekin, prestazio bidezko sarbidearekin, ordainketa partekatuarekin eta soldata kotizazioen bidezko (Alemania, Japonia, Flandria) edo zerga finalisten bidezko (Frantzia) finantzaketarekin.
- ✓ **Eredu selektiboa**, estaldura mugatuarekin eta errenta txikieneko familientzako laguntzarekin (AEB eta Erresuma Batua)
- ✓ **Eredu (itxuraz) unibertsala**, estaldura mugatuarekin, ordainketa partekatu zabalarekin eta zerga orokorren bidezko finantzaketarekin, presio fiskal baxuarekin (eredu mediterranea)

Mendekotasuna finantzatzeko aukerak

- ✓ **Nahitaezko aseguru publikoa eta atxikitako finantzaketa**
- ✓ **Aseguru pribatua**, aurrezkiak eta ondare higiezinaren erabilera
- ✓ **Zerga orokorretara jotzea** (estatukoak, eskualdekoak eta udalerrikoak)
- ✓ **Administrazioaren beste eremu batzuen parte hartzea**
- ✓ Erabiltzaileen **ordainketa partekatua**.
- ✓ **Beste aukera batzuk**
  - ✓ Prebentzioa eta zahartze aktiboa
  - ✓ Gastu unitarioak murriztea eta produktibitatea hobetzea
  - ✓ Erabiltzaile jakin batzuetan zentratzea eta berriz familiaratzea

Nahitaezko aseguruak eta finantzaketa finalista

- ✓ **Alemania, Herbehereak, Japonia** eta halako herrialdeek **enpresariak eta langileak ordaintzen dituzten nahitaezko aseguruak bidez** finantzatzen dute mendekotasuna artatzeko zerbitzuen **zati** bat.
- ✓ Alemanian **kotizazioa % 3** da, eta enpresaburuak eta langileak erdi bana banatzen dute.
- ✓ **Estaldura unibertsala** da, aseguruak **ez du eragozten** zerbitzu jakin batzuen **ordainketa partekatua**, eta **jasotako arreta ez da kotizazioaren araberakoa**.
- ✓ Beste herrialde batzuek, batez ere Frantziak, zerga finalisten bitartez egiten dute soldata kotizazioekin konbinatuta (soldataren % 0,3).
- ✓ Eredu horiek **abantaila** eta **desabantaila** garrantzitsuak dituzte

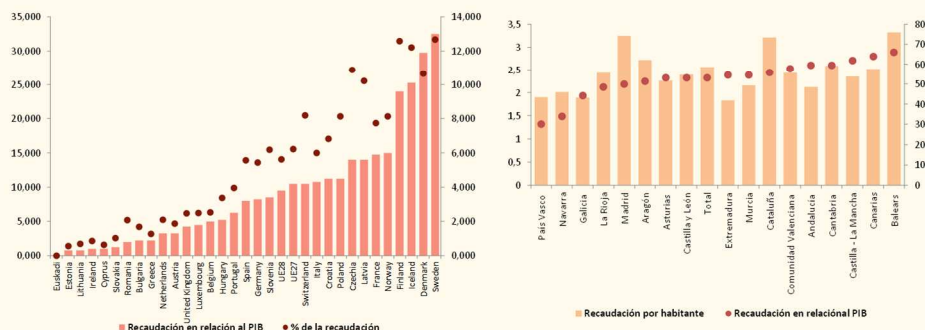
Aseguru pribatuak, aurrezkiak eta higiezinaren ondarea

- ✓ Mendekotasuna finantzatzeko **borondatezko aseguru pribatuak oso gutxi garatu dira** Frantzian izan ezik, eta askoren ustez nekez izango da mendekotasuna finantzatzeko bide erabilgarria
- ✓ Antzeko arrazoiak direla eta, herrialde jakin batzuek duten **alderantzizko hipoteka** ere ez da garatu.
- ✓ Herrialde batzuek kontuan hartzen dute **higiezinaren ondarea** (baita ohiko etxebizitza ere) gizarte zerbitzuen **ordainketa partekatua** eta finantzaketa partekatu publikorako sarbidea zehazteko orduan
- ✓ Herrialde batzuetan proposatu da **oinordetzen gaineko zerga** mendekotasunaren finantzaketari **lotzea**, hartara mendekotasun **arriskua mutualizatzeko**, **soldataren ordean oinordetzan hartutako ondarea zergapetuz** eta kontuan hartuta **adinekoen metatutako ondare garrantzitsua**.

Zerga orokorrak eta mendekotasunaren finantzaketa

EBn presio fiskala zenbat eta handiagoa izan, gastua orduan eta handiagoa da mendekotasuna artatzeko zerbitzuetan. Euskadi nazio zein nazioarteko mailan nabarmentzen da, udalen presio fiskala bereziki txikia baita

Administrazioaren beste eremu batzuen parte hartzea

- ✓ Herrialde batzuetan, mendekotasuna artatzeko zerbitzuen finantzaketa beste administrazio batzuek egiten dute partzialki
  - ✓ Frantzia edo Erresuma Batuan, **Osasun Zerbitzuek** finantzatzen dituzte **zerbitzu sanitarioak eta/edo egoitza medikalizatuen modalitateak**.
  - ✓ Era berean, **Holandan**, mendekotasuna artatzeko egoitzen eta etxez etxeko zerbitzuen zati handi bat Osasun Aseguruak finantzatzen du.
  - ✓ **Frantzia**n, etxebizitza sistemetatik edo diru sarrerak bermatzeko sistemetatik egiten da baliabide nahikorik ez dutenentzako egoitza zentroen ostatu eta mantenu gastuen ordainketa partekatua.

Ordainketa partekatua erregulatzea

- ✓ **Ordainketa partekatua** mendekotasuna artatzeko **sistema guztietan dago**, finantziazio eredua edozein dela ere.
- ✓ Aldea da **zer ordaintzen den modu partekatuan** eta zer elementu hartzen diren kontuan ordainketa partekatua definitzeko:
  - ✓ Herrialde askotan **ostatu eta mantenu zerbitzuetan egiten da ordainketa partekatua**, baina ez (edo soilik partzialki) osasun arretarekin eta zaintza pertsonalarekin lotutakoetan (*free personal care* Eskozian; tarifazio hirukoitza Frantzia)
  - ✓ Oro har, erabiltzaileen **errenta eta ondarea** hartzen dira kontuan zerbitzuen ordainketa partekatuaren maila zehazteko.
  - ✓ **Progresibitatearen eta unibertsaltasunaren printzipioen** arteko tentsioak

Jasangarritasunaren auzia

- ✓ Zahartze demografikoak finantza publikoen **jasangarritasunari eragiten dio**, baina gizarte zerbitzuetan duen eragina oso txikia da jasangarritasun arrakala horretan.
- ✓ **Jasangarritasunaren eta jasanezintasunaren esparrua** definitzea: Gastu publikoaren zati bat? Gastu publiko osoa? Eskumenen antolamendua? Gastu unitarioak areagotzea? Diru bilketarako gaitasuna? BPGaren eta produktibitatearen hazkundea?
- ✓ Kontuan hartzea bai **Gizarte Zerbitzuetako gastuaren itzulera**, bai zaintzaileen jarduerarik ezak eragiten duen **arretarik ezaren gastu fiskala**
- ✓ Kontuan hartzea bai **mendekotasun gastuaren birbanaketa ahalmena (belaunaldi barrukoa eta artekoa)**, bai Euskadiko eta Espainiako ongizate estatuak duen joera adinekoengan gastatzeko

d. Saioaren programa

17:00 - 17:10 Irekiera: POA lantaldea eta egutegi berriaren proposamena (Maite Peña)

17:10 - 17:20 Think Thank-aren hausnarketa jasangarritasunaren inguruan:
lehentasunezko inbertsio arloak

17:20 - 17:50 Gizarte politiken jasangarritasuna: adituen ikuspegia (Joseba Zalakain)

17:50 - 18:40 Eztabaida taldeka

18:40 - 19:00 Ondorioak eta saioaren amaiera

e. Dinamikaren emaitzen txantiloia

THINK TANK

TAILERRA:

Gizarte zerbitzuen gastua, finantzaketa eta jasangarritasuna

(2021eko martxoaren 24a)

Gizarte zerbitzuen eskaeraren hazkundeak, zeina datozen urteetarako aurreikusita baitago, berekin ekarriko du, epe ertain eta luzera, baliabide ekonomikoen bolumen handiagoa bideratu beharra gizarte babeseko sektore horretara. Azken hamarkadetan, gizarte zerbitzuetako gastua gehiago areagotu da gastu publikoko beste partida batzuk baino, BPGa baino eta zerga bilketa baino, bai zerbitzuen eskaintzaren eta eskariaren hazkundearen ondorioz, bai kostu unitarioen hazkundearen ondorioz. Egoera horretan, beharrezkoa dirudi zerbitzu publikoen esparru horretako gastuaren jasangarritasunari buruz hausnartzeak, bereziki zahartzeari lotutako gastuaren inguruan.

Nolanahi ere, eztabaida hori testuinguruan kokatu behar da beste elementu batzuk kontuan hartuta, hala nola gastu publiko osoa areagotzea, eskariaren areagotzea edo beste herrialde batzuetan egiten diren gastu mailak. Halaber, gogoeta egin behar da bai gastu publikoa zehazten duten faktoreei buruz (estaldurak, intentsitateak, kostu unitarioak eta ordainsari mailak, erabiltzaileen koordainketa mailak...), bai beste herrialde batzuetako estrategiei buruz, zeinak aplikatu baitira gizarte zerbitzuak finantzatzeko eta/edo aurre egiteko gastu hazkundearen aurreikuspenei. Estrategia batzuk honako hauek dira: aseguru publiko eta pribatuak ezartzea, presio fiskala handitzea, erabiltzaileen parte hartze ekonomikoa erregulatzea, efizientzia eta produktibitatea hobetzea, arreta informala eta zainketen gaineko erantzukizun indibiduala indartzea, mendekotasunaren prebentzioa hobetzea... Gainera, beharrezkoa da gogoeta egitea jasangarritasunaren kontzeptuaz eta gizarte zerbitzuen eremuan duen aplikazioaz: zertaz ari gara gastuaren jasangarritasun ezaz hitz egiten dugunean? Zer palanka ukitu behar dira jasangarritasuna bermatzeko?

Galdetegia bidaltzeko azken eguna: 2021-03-19

**Nola hobetu daiteke gizarte zerbitzuen finantzaketa eta
nola bermatu daiteke jasangarritasuna?**

Zergatik areagotu da gizarte zerbitzuetako gastua azken 20 urteetan?

1.

2.

3.

Zer indargune eta ahulgune ditu gure gizarte zerbitzuen ereduak, egindako gastuaren ikuspegitik?

Indarguneak

1.

2.

3.

Ahulguneak

1.

2.

3.

Berrikuntzako gizarte politikak finantzatzeko: Zure ustez, zer arlok izan beharko lukete lehentasuna arreta eta zaintza jasangarriko eredu berri bateranzko trantsizioa bultzatzeko? (Teknologia berrietan inbertitzea, egoitza berriak sortzea, erabiltzaileen parte hartze ekonomikoa erregulatzea, etxez etxeko arreta zerbitzuak edo programak indartzea, arreta informala eta zainketen gaineko erantzukizun indibiduala indartzea, mendekotasunaren prebentzioa hobetzea...)

LEHENTASUN ORDENA

- 1.
- 2.
- 3.